

Drept la replică, la rectificare și la retragerea articolului

Obiectivele licitației menționate în Articol

Sistemul educațional românesc, spre deosebire de majoritatea țărilor europene, nu beneficiază de un cadru standardizat și obiectiv de evaluare a elevilor. Această realitate face ca evaluările să fie adesea inconsistente, nesigure și dificil de comparat, realitate ce pune sub semnul întrebării corectitudinea și eficiența întregului proces educațional.

Evaluarea standardizată este o cerință legală stabilită prin Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 („**Legea**”), care în art. 95 prevede că „*Toate evaluările se realizează pe baza standardelor naționale de evaluare pentru fiecare disciplină, domeniu de studiu și modul de pregătire*”.

Prin urmare, Ministerul Educației și Cercetării, beneficiar al proiectului „*Reglementări noi pentru un curriculum relevant și educație deschisă – RECREd*”, a inițiat această licitație **pentru construirea standardelor naționale de evaluare, un pas important pe care îl face sistemul educațional românesc spre consolidarea capacității instituționale pentru reforma educației**.

În cadrul proiectului, vor fi formați aproximativ 150 de experți naționali, din care:

- formatori principali în dezvoltarea standardelor și testelor,
- experți pentru elaborarea standardelor,
- experți pentru elaborarea testelor standardizate,
- psihometricieni specializați în evaluare standardizată.

Activitățile de formare includ sesiuni intensive de instruire, ateliere aplicative și asistență tehnică continuă, cu suport digital și metode moderne de evaluare.

Proiectul se va derula pe parcursul unei perioade de 12 până la 16 luni.

Metodologia de evaluare Item Response Theory (“IRT”)

IRT este un standard „de aur” în măsurarea științifică, corectă și riguroasă, atât în domeniul educațional cât și în psihometrie sau în măsurarea rezultatelor în sănătate. Metoda IRT este o metodă modelată matematic, pe care opiniile științifice o consideră a fi superioară metodelor clasice de testare, deoarece oferă precizie crescută și optimizarea rezultatelor. Este scalabilă, adaptabilă, independentă de eșantionul de testare, permite trecerea la testare automată computerizată, pe scurt o metodologie modernă de testare.

IRT este utilizată pe scară largă în evaluări educaționale internaționale cum ar fi testele **PISA** (Programme for International Student Assessment) organizate de OCDE sau testele **TIMSS și PIRLS**, organizate de Asociația Internațională pentru Evaluarea Performanței Educaționale, care sunt implementate în multe state europene.

La nivel internațional, metoda IRT este utilizată atât în Statele Unite ale Americii cât și în Europa, spre exemplu în **țările nordice (Finlanda, Suedia, Norvegia, Danemarca), Germania, Olanda**, țări care folosesc frecvent IRT în dezvoltarea testelor educaționale naționale și pentru instrumente psihometrice.

În consecință, Ministerul Educației și Cercetării și-a dorit să dezvolte competențele specialiștilor proprii pentru elaborarea de standarde și teste naționale de calitate, bazate pe această metodă modernă, cu largă aplicare în țări ale căror sisteme de învățământ ne sunt cultural apropiate și ne inspiră prin rezultatele lor.

Oferta câștigătoare

Consortiul format din companiile locale BRIO Teste Educaționale S.A. și Ascendia S.A. (“**Consortiul**”) a fost desemnat câștigătorul acestei licitații.

Aceasta a fost singura ofertă prezentată în cadrul licitației, deși, după cum menționam, există multe țări cu experți consacrați privind dezvoltarea de teste standardizate educaționale. De altfel, alături de echipa autohtonă de la Brio au fost cooptați în consorțiu doi experți internaționali, Mark Reckase (40 de ani de experiență, profesor distins la Michigan State University, ce a ocupat poziții de conducere la American College Testing – ACT, a fost președinte NCME etc) și Eduardo Cascallar (30 de ani de experiență în proiecte de consultanță pentru Banca Mondială, OCDE și UNESCO).

Coordonatorul echipei de proiect este dr. Dragoș Iliescu, profesor universitar la Universitatea București, cu peste 20 de ani de experiență în dezvoltarea de instrumente psihometrice pentru educație și resurse umane, coordonator pentru numeroase proiecte naționale și internaționale de testare standardizată. A fost președintele International Test Commission (ITC), este membru al comisiilor OECD pentru testările internaționale de tip PISA, PIAAC și membru în multiple organizații de profil. A condus proiecte precum TIMSS, ICCS și pilotul național de testare standardizată Brio, având o expertiză dublă în dezvoltarea de teste și management de proiect complex. A prezida o organizație internațională cum este ITC este o rară onoare acordată vreunui cercetător român din orice domeniu, întrucât implică o recunoaștere internațională a calității muncii de cercetare depuse.

Licitarea a fost publicată în SEAP, iar ofertanții potențiali au avut la dispoziție peste 6 săptămâni pentru pregătirea ofertei. Mai mult, licitația a urmat unei proceduri de atribuire cu mai multe loturi desfășurate în 2023, anulată ca urmare Ordonanței Austerității. Nu se poate argumenta că ar fi lipsit timpul necesar pregătirii unei oferte, într-un domeniu cu o vastă „armată” de experți internaționali care puteau fi cooptați de orice (alt) ofertant potențial.

Metodologia Consorțiului

Metodologia propusă de Consorțiu combină bune practici internaționale bazate pe aplicarea IRT cu adaptări la specificul românesc.

Brio utilizează această teorie în însuși ADN-ul instrumentului, și nu îi poate fi reproșat faptul că este singura companie care utilizează acest standard. La nivel internațional, există un număr semnificativ de jucatori importanți (mari și mici, privați sau la nivel statal) care utilizează IRT în evaluarea educațională.

Brio a creat, a dezvoltat și a implementat în ultimii zece ani un instrument de evaluare educațională modern, standardizat și validat științific, care răspunde celor mai riguroase cerințe ale educației contemporane. : Brio este singura companie din Europa de Est prezentă în topul realizat de prestigioasa revistă Time Magazine pentru companii din sectorul ed-tech (<https://time.com/collection/worlds-top-edtech-companies-2025/>).

Sistemul Brio de evaluare educațională standardizată a fost creat în România, în concordanță cu cele mai bune practici internaționale, și beneficiind de expertiza recunoscută internațional a fondatorilor. Urmând o validare riguroasă, în concordanță cu curriculum-ul național, instrumentele Brio de evaluare sunt fiabile și valide pentru măsurarea corectă a performanței elevilor din România.

După lansarea publică în anul 2016, Brio a realizat multiple evaluări esențiale la nivel de sistem, furnizând date cruciale pentru Ministerul Educației și Cercetării, date pe care sistemul educațional românesc nu le deținea până la acel moment. Toate aceste date au fost ulterior confirmate și validate prin studiile internaționale din care România este parte. Până în prezent, pe platforma Brio au fost efectuate peste 10 milioane de teste și nu cunoaștem în acest moment în România un alt sistem viabil de evaluare educațională standardizată comparabil cu Brio.

Brio și-a asumat pionieratul într-un domeniu în care schimbările sunt frecvent întâmpinate cu rezistență, și a rămas constant în promovarea evaluării corecte și obiective.

România se află pe penultimul loc din Uniunea Europeană la ultimele testări PISA și este momentul pentru o schimbare!

Fără o testare științifică, care să ofere instrumente de analiză, prognoză și corecție, învățământul românesc nu poate progresa în mod real și sustenabil.

Insinuări cu rea-credință în Articol

În aceste condiții, insinuările din Articol privind atribuirea „cu dedicație” a licitației către Consorțiul care cuprinde societatea Brio Teste Educaționale S.A. sunt nu doar neîntemeiate (lipsite de fundament sau bază reală – nefiind prezentate niciun fel de probe), ci și formulate cu rea-credință.

Nici Articolul, nici Seria nu reflectă corect realitatea și, mai mult, autorul nu a emis nicio solicitare de consultare prealabilă cu Brio, ceea ce ar fi permis o mai bună înțelegere a faptelor și a contextului. Apreciem că o astfel de abordare echilibrată ar fi dovedit buna-credință a autorului și ar fi fost esențială pentru o informare corectă a publicului.

Printre insinuările incorecte am numărat următoarele:

- Autorul insinuează că numărul de experți solicitați în licitație corespunde numărului experților de pe website-ul Brio și îi numește explicit echipa științifică Brio de pe website. Acest aspect este fals, având în vedere că Brio a participat la licitație cu alți experți decât cei care figurează pe website, mai exact, experți internaționali cu un prestigiu de necontestat, cooptați special pentru acest proiect.
- Insinuarea referitoare la slăbirea nivelului de studii solicitat de Minister în cazul echipei de experți pentru a favoriza Brio este, din nou, un fals. Toți experții pe care Brio i-a propus în proiect au cele mai înalte studii doctorale, studii post-doctorale și numeroase distincții internaționale. Considerăm că slăbirea acestui nivel favoriza participarea altor companii în concurență cu Brio. Pentru Brio nu era necesară o atare concesie.
- Numărul de proiecte realizate: Brio are mai multe proiecte implementate decât „numără” autorul. Brio îndeplinea toate cerințele inițiale privind numărul și competența experților. Putem presupune că Ministerul și-a dorit o participare mai largă cu oferte variate, acesta fiind un posibil motiv pentru care a modificat criteriile inițiale.
- Încă din titlu publicul este ghidat înspre o „suspiciune de licitație cu dedicație”, ceea ce conduce la ideea unor fapte contrare legii. O astfel de acuzație trebuie tratată cu maximă responsabilitate de orice autor, având în vedere consecințele grave stabilite prin lege.
- Apreciem faptul că autorul a solicitat în etapa inițială informații de la autoritatea contractantă și a urmărit precizările acesteia publicate din oficiu pentru eventualii ofertanți. Mai puțin apreciabil este faptul că nici răspunsurile, nici precizările autorității nu au fost interpretate cu buna-credință necesară unei informări corecte a publicului. Faptul că autoritatea a renunțat la cerința ca liderul echipei de experți să aibă studii doctorale este o dovadă că autoritatea și-a dorit o procedură competitivă, la care să participe cât mai mulți experți, chiar dacă aceștia nu au autoritatea conferită de obținerea celui mai înalt grad universitar. Autoritatea a explicat de asemenea necesitatea unui grup minim de experți, dată fiind amploarea proiectului, dar autorul insistă să considere Brio ca fiind singura entitate care poate coagula patru astfel de experți. Autorul face raționamente la fel de pătinoare și în ce privește grila de punctaj, profilul experților, cifra de afaceri, raționamente care ies cu atât mai mult în evidență cu cât aspectele menționate în articol nu susțin concluziile asumate răuvoitoare.

Este regretabil că un autor al celei mai importante publicații din domeniul educației din România nu apreciază faptul că unul dintre experții recunoscuți mondial în testare psihometrică, prof. Dr. Dragoș Iliescu, este român și că acesta a fost disponibil pentru a coordona un proiect important pentru Ministerul Educației și Cercetării și pentru reforma educației din România.

Licitarea a fost deschisă suficient timp pentru ca orice echipă de experți să poată participa, cu condiția dovedirii îndeplinirii criteriilor de atribuire, chiar și în cazul în care ar fi existat echipe cu competențe mai puțin performante decât cele oferite de Consorțiu.

Aprecieri finale

Brio continuă să exprime disponibilitatea de a furniza toate clarificările necesare pentru a corecta orice informație inexactă și a asigura o informare completă și corectă. Reiterăm angajamentul nostru ferm față de educația din România și față de toți actorii din sistemul educațional care își doresc un viitor mai bun pentru elevii din țara noastră.

Brio își rezervă dreptul de a utiliza toate instrumentele juridice puse la dispoziția sa de legislația în vigoare cu privire la vehicularea, în spațiul public, de date sau informații nerezale de natură a afecta reputația și activitatea sa comercială.

(Așașăm de asemenea ultimul comunicat de presă pe care Brio l-a transmis pe 29 aprilie 2025, care conține informații relevante despre proiect și experții propuși. Acesta nu a fost preluat de platforma Edupedu.)

Considerente legale

Înțelegem și respectăm dreptul la liberă exprimare al presei, consfințit prin articolul 30 alin. 1 din Constituția României, conform căruia „*Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile*”.

Totodată, alin. 6 al aceluiași articol prevede că libertatea de exprimare nu este absolută, întrucât „*nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine*”, iar articolul 31 alin. 4 din Constituție prevede că „*Mijloacele de informare în masă, publice și private, sunt obligate să asigure **informarea corectă a opiniei publice***”. De asemenea relevant este articolul 30 alin. 8 din Constituție, care stabilește că „*Răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștință publică revine editorului sau realizatorului, autorului, organizatorului manifestării artistice, proprietarului mijlocului de multiplicare, al postului de radio sau de televiziune, în condițiile legii. Delictelor de presă se stabilesc prin lege.*”

Pentru a asigura un echilibru între libertatea de exprimare și limitele acesteia, Legea audiovizualului nr. 504/2002 (cu modificările ulterioare) a stabilit că „*Orice persoană fizică sau juridică, indiferent de naționalitate, ale cărei drepturi sau interese legitime, în special reputația și imaginea publică, au fost lezate prin prezentarea de fapte inexacte în cadrul unui program, beneficiază de dreptul la replică sau la rectificare*”.

Prin analogie cu aceasta, deși presa scrisă nu este reglementată în România, publicațiile care își exercită drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință obișnuiesc să acorde dreptul la replică, la rectificare și la retragerea articolului care încalcă drepturi și interese legitime ale unor persoane fizice sau juridice.

În baza acestor principii și pentru motivele pe care le vom explica în cele ce urmează, vă solicităm respectuos:

1. Să publicați acest **Drept la replică, la rectificare și la retragerea articolului**
2. Să retrageți atât Articolul, cât și seria de articole cu tematică similară, nefundamentată și nocivă la adresa societății, inclusiv cel aflat la adresa <https://www.g4media.ro/edupedu-licitatia-pentru-standardele-de-evalua-re-a-tuturor-elevilor-din-clasele-primare-si-gimnaziu-despre-care-existau-suspiciuni-ca-ar-fi-cu-dedicatie-a-fost-atribuita-exact-firmei-respective.html>, cât și toate cele citate în aceste două materiale ("**Seria**").
3. Pe viitor, să solicitați un punct de vedere din partea tuturor părților pe care intenționați să le menționați într-un articol. Societatea noastră a fost mereu deschisă la comunicare și transparență și vom putea lămuri orice neclarități ale presei legate de proiectele noastre. Este de asemenea o bună practică stabilită la nivel internațional de a solicita cu suficient timp înainte puncte de vedere din partea companiilor care urmează a fi ținta unui articol de presă.